

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ІСПИТУ
З «ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА»
для кандидатів на здобуття ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»**

КИЇВ - 2018

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Держава. Право. Суспільство

Основні сучасні підходи до розуміння держави. Теоретичні аспекти державоутворення. Типи держав: формаційний і цивілізаційний підходи. Функції сучасної держави. Механізм держави в умовах реформування. Напрями вдосконалення діяльності державного апарату. Взаємна відповідальність особи та держави. Правова держава: поняття та шляхи формування. Держава та громадянське суспільство: аспекти співвідношення. Політична система суспільства та її трансформація в епоху глобалізації. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.

Підходи до розуміння права в сучасній юридичній науці. Соціальна цінність права, його сутність і зміст. Фундаментальні правові цінності сучасного суспільства. Механізм правоутворення і його відмінність від формулювання права, правотворчості та законодавчого процесу. Система джерел права сучасності. Співвідношення форм і джерел права. Система права та система законодавства: єдність і розбіжності. Систематизація та уніфікація законодавства: принципи та процедури. Юридична сила нормативно-правових актів. Наступність і запозиченість у праві. Правова аккультурація. Норми права в системі соціонормативного регулювання. Особливості структури норми права та способи її викладення у статтях нормативно-правових актів. Прогалини в законодавстві та шляхи їх усунення на сучасному етапі розвитку права. Юридичні колізії та способи їх подолання.

Форми реалізації права та механізми їх здійснення. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство. Проблеми тлумачення норм права. Теорія правовідносин. Юридичний факт у системі правовідносин. Характеристика складових елементів механізму правового регулювання. Юридична діяльність і юридичний процес: аспекти співвідношення. Сучасна концепція правової поведінки особи. Теорія юридичної відповідальності. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. Юридичний конфлікт і його профілактика. Правовий нігілізм і правовий ідеалізм: аспекти співвідношення.

Правова політика: поняття, особливості формування та реалізації. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи. Поняття та типологія правових систем сучасності, критерії їх класифікації. Правова система, система права та правова сім'я: аспекти співвідношення. Трансформація правової системи в період глобалізації. Загальнотеоретичні основи формування європейської правової системи. Юридична компаративістика як наука та її місце в системі юридичних наук.

Тема 2. Історичний розвиток держави і права

Основні закономірності виникнення держави та права. Основні теорії виникнення держави. Основні теорії виникнення права. Періодизація державно-правового розвитку України. Загальна характеристика пам'яток

українського права. Закономірності та особливості переходу первісного суспільства на території України від найпростіших форм соціальних утворень до державності та цивілізації. Дискусійні питання утворення Київської Русі. Політична консолідація східних слов'ян і створення Київської Русі. Теорії походження державності у східних слов'ян. Джерела та основні риси права Київської Русі. Церква в політичній системі Київської Русі. Руська Правда: історія виникнення, характеристика та значення. Система злочинів і види покарань за Руською Правдою. Шлюбно-сімейне право Київської Русі. Джерела та основні риси права Галицько-Волинського князівства.

Суспільно-політичний лад і право України у складі Великого князівства Литовського, Польщі та Речі Посполитої. Статути Великого князівства Литовського: загальна характеристика. Магдебурзьке право в українських містах: запровадження та принципи функціонування. Запорозька Січ: політичний устрій та її право. Козацьке звичаєве право. Українська гетьманська держава (Військо Запорозьке) та її право (середина XVII – кінець XVIII ст.). Гетьманські статті як основа державного права Української гетьманської держави. Березневі статті. Конституція Пилипа Орлика. «Права, за якими судиться малоросійський народ». «Суд і розправа в правах малоросійських»: загальна характеристика.

Суспільно-політичний лад і право українських земель у складі Австрійської, Австро-Угорської та Російської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.). Судова реформа 1864 р. у Російській імперії та особливості її проведення на українських землях. Національна державність і право України у 1917 – 1921 рр. Універсали Української Центральної Ради. Конституція Української Народної Республіки. Конституційні акти Гетьманату, Директорії та Західноукраїнської Народної Республіки. Радянська державність і право в Україні (1917 – 1991 рр.). Українська Радянська Соціалістична Республіка як засновник і член Організації Об'єднаних Націй. Конституції радянської України. Політико-правові передумови проголошення незалежності України в 1991 р. та юридичне оформлення державного статусу. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Конституційний процес та Основний Закон України 1996 р. Конституційні зміни 2004 – 2016 рр. Формування органів публічної влади і національної правової системи. Зовнішня політика України: принципи, зміст, геополітичні виклики.

Тема 3. Основи правового статусу людини і громадянина. Громадянські (особисті) та політичні права

Єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство та підданство. Іноземці, біпатриди та апатриди. Інститут громадянства в законодавстві України.

Поняття природних прав людини. Юридичне закріплення прав людини в історії цивілізації. Сучасні міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини. Загальна Декларація прав людини. Міжнародні пакти про

громадянські та політичні права й про економічні, соціальні та культурні права. Класифікація конституційних прав. Рівноправність і дискримінація. Єдність прав і обов'язків, неприпустимість зловживання правами і свободами, гарантованість прав і свобод, взаємна відповідальність держави і громадянина. Відповідність конституційного статусу громадян України міжнародним стандартам.

Захищеність особи у правовій державі. Право людини на життя, повагу до її гідності, свободу та особисту недоторканність. Принцип презумпції невинуватості і право на судовий захист. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання. Порядок в'їзду (виїзду) в державу чи за її межі. Паспортний режим і реєстрація місця проживання.

Поняття свободи світогляду і віросповідання. Зміст принципу відокремлення церкви від держави та школи від церкви. Поняття свободи думки і слова. Право на інформацію. Захист державної й комерційної таємниці.

Право на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації. Види об'єднань громадян в Україні. Особливості правового статусу молодіжних та дитячих громадських організацій. Департизація правоохоронних та деяких інших державних органів.

Право громадян на проведення зборів, мітингів, походів та демонстрацій та його юридичні гарантії. Право на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Право громадян брати участь в управлінні державними справами.

Тема 4. Конституційні соціальні, економічні та культурні права. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні

Призначення конституційних соціальних, економічних та культурних прав. Конституційне закріплення права на працю та відпочинок. Право на страйк.

Конституційне закріплення права на освіту. Обов'язковість отримання повної середньої освіти. Правовий статус навчальних закладів. Форми освіти. Права та обов'язки учнів. Самоуправління в навчальних закладах.

Конституційне закріплення права на достатній життєвий рівень. Поняття соціального страхування та соціального забезпечення. Види пенсій і соціальних допомог. Юридичні гарантії конституційного права на охорону здоров'я. Конституційне закріплення права на житло. Конституційний захист сім'ї, материнства та дитинства. Міжнародні стандарти в галузі охорони сім'ї і дитинства. Конвенція про права дитини.

Право власності та його конституційний захист. Рівність суб'єктів права власності. Інтелектуальна власність. Конституційне закріплення права на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Інші, соціальні, економічні та культурні права, передбачені в Конституції України.

Суспільна необхідність і моральна обумовленість конституційних обов'язків громадян. Обов'язок неухильно додержуватися Конституції і законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших осіб. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України та загальний військовий обов'язок. Порядок призову на військову службу та її проходження. Відстрочки від призову. Альтернативна служба. Обов'язок шанувати державні символи України.

Обов'язок берегти природу, культурну спадщину, відшкодовувати завдані їм збитки. Червона книга України. Права й обов'язки природокористувачів. Обов'язок громадян сплачувати податки і збори, встановлені законом. Основні види податків.

Тема 5. Основи теорії конституційного ладу в Україні

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 року. Питання правонаступництва України. Основні етапи конституційного процесу в Україні 1991-1996 рр. Конституція України - Основний закон держави.

Конституційний лад в умовах конституційної реформи. Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Загальні засади конституційного ладу в Конституції України. Загальні засади конституційного ладу як конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу в Україні.

Форма Української держави та її якісні риси. Конституційна форма правління та державного режиму України. Територіальний устрій в Україні та перспективи його удосконалення. Принципи участі України в міждержавних об'єднаннях (співдружностях). Державна символіка. Засади територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України.

Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Декларація прав національностей України. Закон України «Про національні меншини в Україні». Законодавство про мови.

Поняття і форми здійснення народного суверенітету. Форми народовладдя в Україні. Безпосередня й представницька демократія. Поняття референдної демократії в Україні. Принципи виборчого права і види виборчих систем. Перспективи удосконалення виборної демократії в Україні. Місцеві збори, громадські слухання, ініціативи та інші форми безпосередньої демократії.

Тема 6. Конституційні основи представницької демократії в Україні

Основні завдання законодавчої влади. Правовий статус і компетенція Верховної Ради України. Структурні органи, посадові особи та апарат Верховної Ради (Голова Верховної Ради України і його заступники, Комітети, тимчасові спеціальні і тимчасові слідчі комісії, Рахункова палата, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, інші органи Верховної Ради України). Регламент Верховної Ради України.

Законодавчий та бюджетний процес. Право законодавчої ініціативи. Питання, які вирішуються виключно законами України.

Правовий статус Президента України, його компетенція. Порядок і умови обрання та припинення повноважень Президента України. Адміністрація Президента України. Рада національної безпеки і оборони України.

Правовий статус і компетенція Кабінету Міністрів України. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Повноваження Прем'єр-міністра України. Міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади.

Конституційні основи реформування органів законодавчої, виконавчої, судової влади та контрольно-наглядових органів в Україні.

Поняття самоврядування. Територіальні громади. Органи місцевого самоврядування. Ради та їх виконавчі органи. Міський, селищний, сільський голова. Інші ланки системи місцевого самоврядування. Органи виконавчої влади на місцях.

Завдання судової влади. Основні принципи судоустрою. Конституційний Суд України. Система судоустрою: місцеві суди, апеляційні суди, Верховний Суд. Вищі спеціалізовані суди. Основні принципи правосуддя в Україні. Порядок розгляду справ у судах. Вища рада правосуддя.

Поняття правоохоронного органу. Система правоохоронних органів в Україні, їх основне призначення. Генеральна прокуратура та її роль у забезпеченні законності. Завдання Національної поліції. Правовий статус Служби безпеки України. Компетенція органів юстиції, митних, прикордонних, фіскальних та інших органів та спеціальних служб. Адвокатура та її роль в охороні прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб. Поняття оперативно-розшукової діяльності та слідства. Перспективи реформування діяльності правоохоронних органів.

Тема 7. Приватне право України

Система цивільного законодавства. Цивільні правовідносини. Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність. Поняття і види юридичних осіб. Строки і терміни в цивільному праві.

Поняття, види, порядок укладення та припинення правочину і цивільно-правового договору. Умови дійсності правочину. Поняття і зміст договору купівлі-продажу. Захист прав споживачів. Договір дарування. Договір найму (оренди). Договір підряду. Договір про надання послуг. Договір позики. Договір дарування.

Суб'єкти та об'єкти авторського права та суміжних прав.

Поняття й особливості цивільно-правової відповідальності. Дольова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Договірна і недоговірна відповідальність. Особливості цивільно-правової відповідальності неповнолітніх та малолітніх. Поняття джерела підвищеної небезпеки. Звільнення від цивільно-правової відповідальності. Непереборна сила і казус.

Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом. Черги спадкоємців за законом. Право на обов'язкову частку у спадщині.

Житлове законодавство України. Основні засади забезпечення громадян України житлом. Договір найму жилого приміщення. Ордер. Права і обов'язки власників та наймачів жилого приміщення. Порядок приватизації державного житлового фонду.

Земельний кодекс України. Право приватної власності на землю. Приватизація землі. Оренда землі. Порядок розв'язання земельних спорів.

Сімейний кодекс України. Умови і порядок укладення шлюбу. Сім'я. Рівність прав і обов'язків подружжя. Взаємні права і обов'язки батьків та дітей. Усиновлення (удочеріння). Опіка і піклування в сімейному праві.

Кодекс законів про працю України. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Колективний договір. Умови і порядок прийняття на роботу. Підстави і порядок припинення трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Оплата праці. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Трудова дисципліна. Особливості праці неповнолітніх і жінок. Розв'язання індивідуальних та колективних трудових спорів (конфліктів).

Особливості матеріальної і дисциплінарної відповідальності в трудовому праві. Види дисциплінарних стягнень. Відповідальність за статутами про дисципліну. Порядок накладання дисциплінарних стягнень. Обмежена і повна матеріальна відповідальність в трудовому праві.

Поняття підприємницької діяльності. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 8 Адміністративне і кримінальне право України як галузі публічного права

Адміністративне право України як галузь публічного права. Адміністративно-правові відносини. Поняття і види адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення і інші види адміністративного примусу. Види адміністративних стягнень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення. Правове регулювання публічної служби в Україні.

Кримінальне право. Межі дії кримінального кодексу. Поняття і види злочину. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину Цілі і види кримінального покарання. Поняття неосудності. Умовне засудження. Відстрочка виконання вироку. Примусові заходи виховного характеру. Амністія і помилування.

Види злочинів. Державні злочини. Злочини проти життя, здоров'я і гідності особи. Майнові злочини.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні нормативно-правові акти

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. № 1427-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
4. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. № 4572-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
5. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
6. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. № 794-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
8. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
9. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
10. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 р. № 2365-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>.
11. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
12. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
13. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 2 червня 2016 р. № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
14. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 № 2136-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

15. Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 № 1798-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

16. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

17. Земельний кодекс України / Верховна Рада України від 25 жовтня 2001 р. № 1402-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

18. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

20. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

21. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

22. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

23. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

24. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Основна навчальна література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ “Вид-во “Юридична думка”, 2007. – 992 с.

2. Загальна теорія права: підруч. / [М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв та ін.]; за заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.

3. Історія політичних і правових вчень [Текст]: навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад.; [уклад. Вдовичин І. Я.]. - Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. - 491 с.

4. Основи політичних і правових знань [Текст]: навч. посіб. / Цюрупа М. В., Марценківський В. Т. - Київ: НУОУ; Ніжин: Лисенко [вид.], 2016. - 143 с.

5. Основи правових знань [Текст] : посіб. / знань [Гусарев С.Д., Горова О.Б., Свиридчук Н.П. та ін.]. – К.: Нац. Акад. внутр. справ, 2014. – 304 с.
6. Основи правознавства : навч. посіб. (для підгот. абітур. до вступ. випроб.) / [Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний та ін.]; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. – 184 с.
7. Порівняльне правознавство: Хрестоматія для юридичних вищих навчальних закладів і факультетів [Текст] : навч. посіб. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; [уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов]. - Харків : Право, 2016. - 1023 с.
8. Правознавство [Текст] : підручн. / Г. І. Балюк Е. Ф. Демський, В. С. Ковальський [та ін.]; за відп. ред. О. В. Дзери; - К.: Юрінком Інтер, 2017. – 632 с.
9. Правознавство [Текст] : підручн. / МВС України, НАВС. - К., 2015. – 368 с.
10. Правознавство. Академічний рівень. 10 клас [Текст] : навч. посіб. / С. П. Ратушняк. – Т. : Навчальна книга - Богдан, [2010]. - 285 с. : іл. - Бібліогр.: с. 286.
11. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. / О. Ф. Скакун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – К. : Правова єдність ; Алерта, 2014. – 524 с.
12. Стародавній державний лад східних слов'ян і його пізніші зміни [Текст] : нариси з історії права / І. О. Малиновський ; [авт. вступ. ст. В. О. Попелюшко]. - Острог : Вид-во Нац. ун-ту "Остроз. акад.", 2016. - 247 с.
13. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
14. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. Є. Шевченко, А. В. Старостюк. - Вінниця : [б. в.], 2017. - 270 с.
15. Теорія держави і права [Текст] : підручник / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. - Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. - 432 с.
16. Типологія держави: теоретико-правове дослідження [Текст] : монографія / Данило Герилів. - Львів : ПАІС, 2016. - 191 с.
17. Яким С. С. Основи правознавства : навч. посіб. / С. С. Яким. – Дрогобич : Коло, 2014. – 321 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Розкрийте зміст функцій Української держави.
2. Розкрийте співвідношення держави та громадянського суспільства.
3. Охарактеризуйте механізм держави в умовах реформування.
4. Розкрийте роль держави в політичній системі суспільства.
5. Розкрийте переваги та недоліки цивілізаційного підходу до типології держав.
6. Надайте характеристику методам здійснення функцій держави.
7. Охарактеризуйте форми державного правління.
8. Назвіть та охарактеризуйте види республік.
9. Назвіть основні риси парламентської республіки.
10. Охарактеризуйте форми державного устрою.
11. Розкрийте поняття протекторату держав.
12. Охарактеризуйте форми державно-правового режиму.
13. Назвіть та охарактеризуйте види демократичних державно-правових режимів.
14. Розкрийте особливості форми правління держави Україна.
15. Розкрийте зміст основних типів праворозуміння.
16. Охарактеризуйте елементи системи права.
17. Розкрийте структуру системи законодавства України.
18. Розкрийте спільні та відмінні риси між системою права і системою законодавства.
19. Проаналізуйте види нормативно-правових актів.
20. Охарактеризуйте види систематизації нормативно-правових актів.
21. Розкрийте форми реалізації норм права.
22. Назвіть особливості застосування норм права як форми їх реалізації.
23. Розкрийте зміст вимог правильного застосування норм права.
24. Розкрийте юридичний і фактичний зміст правовідносин.
25. З'ясуйте місце та роль правовідносин і юридичних фактів у механізмі правового регулювання.
26. Охарактеризуйте види і способи тлумачення норм права.
27. Назвіть та охарактеризуйте ознаки правової поведінки.
28. Розкрийте співвідношення правового нігілізму та правового ідеалізму.
29. Охарактеризуйте структуру механізму правового регулювання.
30. Визначте особливості формування та реалізації правової політики.
31. Розкрийте ознаки правової системи.
32. Охарактеризуйте основні ознаки романо-германської правової сім'ї.
33. Правова система, система права та правова сім'я: аспекти співвідношення.
34. Назвіть та охарактеризуйте джерела права Київської Русі.

35. Охарактеризуйте суспільно-політичний лад і право України у складі Великого князівства Литовського, Польщі та Речі Посполитої.
36. Назвіть джерела та основні риси права Української гетьманської держави (Війська Запорозького).
37. Охарактеризуйте суспільно-політичний лад і право українських земель у складі Австрійської, Австро-Угорської та Російської імперій.
38. Розкрийте зміст основних джерел права доби Української революції (1917 – 1921 рр.).
39. Розкрийте політико-правові передумови проголошення незалежності України в 1991 р.
40. Встановіть єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин».
41. Класифікуйте права й свободи людини та громадянина.
42. Охарактеризуйте структуру правового статусу людини і громадянина.
43. Назвіть спільні та відмінні риси між правовим статусом громадянина і підданого, іноземцем, біпатридом та апатридом.
44. Розкрийте поняття природних прав людини.
45. Охарактеризуйте сучасні міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини.
46. Класифікуйте конституційні права людини та громадянина.
47. Обґрунтуйте співвідношення понять «права» та «обов'язки».
48. Проаналізуйте громадянські (особисті) права і свободи.
49. Проаналізуйте конституційні соціальні права в Україні.
50. Проаналізуйте конституційні економічні права в Україні.
51. Проаналізуйте конституційні політичні права в Україні.
52. Проаналізуйте конституційні культурні права в Україні.
53. Проаналізуйте конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.
54. Охарактеризуйте Конституцію України – Основний Закон держави.
55. Охарактеризуйте систему конституційного права.
56. Охарактеризуйте принципи участі України в міждержавних об'єднаннях (співдружностях).
57. Охарактеризуйте державні символи України.
58. Охарактеризуйте правовий статус державної мови в Україні.
59. Проаналізуйте засади територіального устрою України.
60. Охарактеризуйте систему адміністративно-територіального устрою України.
61. Розкрийте поняття національного суверенітету.
62. Проаналізуйте Декларацію прав національностей України.
63. Охарактеризуйте поняття та форми здійснення народного суверенітету.
64. Охарактеризуйте поняття «державний лад».
65. Охарактеризуйте поняття конституційного ладу та визначте співвідношення з державним ладом.

66. Розкрийте правовий статус народних депутатів України.
67. Розкрийте зміст принципів виборчого права.
68. Назвіть та охарактеризуйте види виборчих систем.
69. Розкрийте зміст референдної демократії в Україні.
70. Охарактеризуйте інститут виборчого права в Україні.
71. Визначте перспективи вдосконалення виборної демократії в Україні.
72. Охарактеризуйте місцеві збори, громадські слухання, ініціативи та інші форми безпосередньої демократії.
73. Розкрийте зміст поняття системи органів державної влади України.
74. Розкрийте зміст принципу поділу державної влади.
75. Назвіть та охарактеризуйте основні завдання законодавчої влади.
76. Охарактеризуйте правовий статус Верховної Ради України.
77. Визначте компетенцію Верховної Ради України.
78. Надайте правову оцінку структурним органам, посадовим особам та апарату Верховної Ради України.
79. Проаналізуйте Регламент Верховної Ради України.
80. Проаналізуйте конституційно-правові основи законодавчого процесу в Україні. Назвіть суб'єктів права законодавчої ініціативи в Україні.
81. Проаналізуйте правовий статус Президента України.
82. Визначте компетенцію Президента України.
83. Розкрийте порядок і умови обрання Президента України.
84. Проаналізуйте підстави припинення повноважень Президента України.
85. Охарактеризуйте правовий статус і визначте компетенцію Ради національної безпеки і оборони України.
86. Охарактеризуйте правовий статус і визначте компетенцію Кабінету Міністрів України.
87. Надайте загальноправову характеристику міністерству та іншим центральним органам державної виконавчої влади в Україні.
88. Охарактеризуйте систему органів місцевого самоврядування в Україні.
89. Охарактеризуйте Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції.
90. Проаналізуйте завдання судової влади.
91. Проаналізуйте основні принципи судоустрою.
92. Охарактеризуйте систему судів загальної юрисдикції в Україні.
93. Охарактеризуйте правовий статус і компетенцію Вищої ради правосуддя.
94. Проаналізуйте конституційні основи реформування органів судової влади в Україні.
95. Охарактеризуйте систему правоохоронних органів в Україні, їх основне призначення.
96. Охарактеризуйте правовий статус і визначте компетенцію Генеральної прокуратури України.

97. Охарактеризуйте завдання Національної поліції України.
98. Охарактеризуйте правовий статус і визначте компетенцію Служби безпеки України.
99. Проаналізуйте особливості компетенції органів юстиції.
100. Охарактеризуйте адвокатуру та її роль в охороні прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб.
101. Охарактеризуйте систему цивільного права як галузі права.
102. Проаналізуйте систему цивільного законодавства.
103. Розкрийте поняття та елементи цивільних правовідносин.
104. Розмежуйте строки і терміни в цивільному праві.
105. Охарактеризуйте цивільно-правову правоздатність і дієздатність фізичних осіб.
106. Охарактеризуйте поняття і види юридичних осіб.
107. Проаналізуйте поняття та класифікацію правочинів.
108. Розкрийте умови дійсності правочину.
109. Проаналізуйте порядок укладення та припинення цивільно-правових правочинів.
110. Охарактеризуйте цивільно-правовий договір (поняття, види, порядок укладення та припинення).
111. Визначте співвідношення між правочином, цивільно-правовим договором і зобов'язанням.
112. Розкрийте зміст договору купівлі-продажу.
113. Розкрийте зміст договору підряду.
114. Розкрийте зміст договору найму (оренди).
115. Розкрийте зміст договору про надання послуг.
116. Розкрийте зміст договору позики.
117. Розкрийте зміст договору дарування.
118. Охарактеризуйте об'єкти авторського права.
119. Охарактеризуйте об'єкти суміжних прав.
120. Охарактеризуйте суб'єктів авторського права та суміжних прав.
121. Розкрийте зміст цивільно-правової відповідальності.
122. Охарактеризуйте підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.
123. Розкрийте особливості спадкування за законом і заповітом.
124. Охарактеризуйте черги спадкоємців за законом.
125. Охарактеризуйте житлове законодавство України.
126. Розкрийте зміст договору найму жилого приміщення, порівняйте його з договором найму (оренди) житла.
127. Надайте загальну характеристику Земельному кодексу України.
128. Надайте загальну характеристику Сімейному кодексу України.
129. Охарактеризуйте умови і порядок укладення шлюбу.
130. Надайте загальну характеристику Кодексу законів про працю України.
131. Охарактеризуйте сторони та зміст трудового договору.

132. Розкрийте особливості матеріальної та дисциплінарної відповідальності в трудовому праві.
133. Проаналізуйте основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
134. Розкрийте поняття публічної адміністрації.
135. Охарактеризуйте систему адміністративних судів в Україні.
136. Визначте поняття та види адміністративного правопорушення.
137. Охарактеризуйте поняття та види адміністративних стягнень.
138. Розкрийте поняття та охарактеризуйте систему кримінального права як галузі права.
139. Розкрийте межі дії Кримінального кодексу України.
140. Розкрийте поняття злочину та охарактеризуйте його види.
141. Розкрийте зміст поняття «склад злочину».
142. Охарактеризуйте суб'єкта злочину.
143. Охарактеризуйте об'єкт злочину.
144. Охарактеризуйте об'єктивну сторону складу злочину.
145. Охарактеризуйте суб'єктивну сторону складу злочину.
146. Охарактеризуйте стадії вчинення злочину.
147. Назвіть мету та види кримінального покарання.
148. Охарактеризуйте підстави притягнення та звільнення від кримінальної відповідальності.
149. Розкрийте поняття неосудності.
150. Розкрийте відмінності між амністією та помилуванням.